

դժոխքի մէջ ուր իջաւ Տէրը, չարերն ու բարիները կը սպասեն յարութեան: Մարտիրոսներուն ու սուրբերուն տեղը հոն առանձինն է ու աւելի բարձր. կը հաւատար նաեւ թէ տեղի պիտի ունենայ Գրիստոսի Հաղարամեայ թագաւորութիւն մը, բայց ան զերծ պիտի ըլլայ բոլորովին զգայական հրէական յատկանիշերէ: Ինք կը խորհրդածէ միջակայ վիճակի մասին, ուր պիտի ըմբոշխնուին հոգեւոր օրհնութիւններ: Խօսելով դժոխքի մասին՝ զայն կ'որակէ իբր «յաւիտենական հուրին գանձատունը», որ երկրին խորքը կը գտնուի և ակն ու աղբիւրն է լեռներու բերաններէն ժայթքող բոցերուն, ծուխերուն և լուաներուն:

Տերաւորիտնոսի պէս, Հաղարամեային հոգեւոր նկարագիր մը կ'ընծայէ նաեւ Բառնաբասի թուղթին (75-130 Յ. Տ.) հեղինակը, որ խօսելով շարաթը սուրբ պահելու մասին, կը բազմաթէ Ծննդ. Բ² և Սաղ. Ի 2^Թ՝ համարները ու սապէս կը մեկնէ. «Տէրը վեց հաղարտարիւն — հաշուելով աշխարհի ստեղծագործութենէն — վերջ պիտի տայ ամէն բանի. «Եւ հանգեալ յաւուրն եօթներորդիւն ալ կը նշանակէ թէ երբ Որդին գայ եւ կործանէ անօրէնները եւ դատէ անաստեւածները ու փոփոխէ արեւը, լուսինն ու

աստղերը, անկէ ետք կը սկսի Շարաթը (իմա՝ եօթներորդ հաղարամեակը) յորում հանգիստ տալով ամէն բանի՝ պիտի զնէ սկիզբն Ը. օրուան, որ սկիզբն է ուրիշ աշխարհի մը, վերջին Հաղարամեային: (The Epistle of Barnabas, text. for students, No. 14a):

Փ. դարու կէսէն սկսեալ Արեւմտեան եկեղեցւոյ հայրերը, մասամբ մը տնուղղակի, փոքր ինչ ոյժ տուին Հաղարամեայ վարդապետութեան: Առնք կը նկատէին թէ ան կրնայ նպաստ մը բերել իրենց՝ Ս. Աւետարանի բարոյականը ժողովուրդին մէջ տարրացնելու համար: Արդէն չափով մը իրենց հայրերէն ոմանք ալ, Իրենիոս, Հիպպոլիտոս, Տերտուղիանոս, Էայլն, կը հաւատային Հաղարամեային, սա պատճառաւ որ՝ ան օտար չէր եկեղեցւոյ աւանդութեան, ու աղընչութիւն չունէր Մարկիոնի և Գնոստիկեանց վարդապետութեանց հետ: Կոմմոդիանոս, Վիկտորինոս, Պետտալենսիս, Լակտանտիոս, եւ Սուլպիկիոս Սեւերոս առհասարակ հրէական ու քրիստոնէական Սիրիլլաներուն մօտէն հետեւած ըլլալով ջնքմ Հաղարամեաններ էին և ասոնցմէ մին՝ Վիկտորինոս յատուկ մեկնութիւն մըն ալ զրած է Յայտնութեան զիրքին վրայ:

29-ՈՆ ՎՐԴ. ՏԷՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ

Ի Ա Զ Ը

Թէ պաշտօնի րափն ունենա՝

Տերն զոյգ մը քեւ քեզի կուսայ,

Որպէսզի Իր Ուժը անհաս

Սաւառնացնէ երկրի վրայ:

Թէ ճեսիկներ ունենա դուն՝

Յայնուրիսն մ'ալ քեզի կուսայ,

Որպէսզի Ի՛ր Կամբը աբաւն

Հանգիսացնէ երկրի վրայ:

Թէ բարձունքէ մ'իսոսիս իր հետ՝

Ինք քեզի շէ՛ւտ մը կուսայ,

Որպէսզի Իր Խօսքը յաւէ

Արձագանգէ երկրի վրայ:

Թէ վերացած յառիս իրեն՝

Հո՛ւր լեզու մ'ալ քեզի կուսայ,

Որպէսզի Իր Կայծը վերէն

Սանցընէ երկրի վրայ:

Եթէ մըսնէս իր ամպին մէջ՝

Ինք քեզի շանք մը կուսայ,

Որպէսզի Իր Վճիճը անէջ

Փայլասակէ երկրի վրայ:

1905

Արսւսպուած ՍՐԻՆԳԻՆ

Իսկ իր լոյսին քէ երբս մօտ

Ինք քեզի ջան մը կուսայ,

Որպէսզի Իր Փառնն անաղօտ

Վարդավառէ երկրի վրայ:

Եթէ նեւոսիս իր զիրկն անաւ՝

Ինք քեզի երգ մը կուսայ,

Որպէսզի Իր Շնորհն երկնայու

Թըրքացընէ երկրի վրայ:

Թէ համբարուիս հետ իր վերին՝

Ինք քեզի կեանք մը կուսայ,

Որպէսզի Իր Շունչը անգին

Ոգեւորէ երկրի վրայ:

Իսկ քէ քաղաւի իր շուրջն շակ՝

Ինք քեզի շող մը կուսայ,

Ոչինչին դէմ յոյսին անփակ

Ճառագայթը երկրի վրայ:

Ու այդ Ուժը, այդ Կամբն ու Խօսք,

Այդ Կայծն ու Վճիճ, այդ Փառքը սոսկ,

Այդ Շնորհն ու Շունչ, այդ Յոյսն համայն

Քեզի սրբաւած ԽԱԶՆ է միայն:

ԵՂԻՇԷ ԱՐԳԵՊՍ. ԴՈՒՐԵԱՆ